

Глаголалъул шартлияб

наклонение

7 *класс*

Раклалде щвезабилин:

- **Глагол сунда абулеб?**
- **Инфинитивалъе кинаб суал лъолеб?**
- **Чан наклонение бугеб глаголалъул?**
- **Талабияб наклонениниялъ щиб загьир гъабулеб?**
- **Талабияб наклоненииялъул гъечІолъиялъул форма кин лъугъунеб?**
- **Талабияб наклонениялъул гъариялъул форма кин лъугъунеб?**
- **Талабияб наклонениялъул гъесизариялъул форма кин лъугъунеб?**

Талабияб наклонениялъул бугольиялъул ва гъечӀолъиялъул магӀнаялъул гъариялъул форма лъугъинабе

Къе –
БухӀизе –
Хвезе -

таризе -
тиризе -
тӀерхъине -

тӀегъазе -
кӀичӀардизе -
бухъаризе -

Бугольиялъул форма

Къезин

БухӀизин

Хвезе

Таризин

Тиризин

ТӀерхъилин

ТӀегъазин

КӀичӀардизин

Бухъаризин

ГъечӀолъиялъул форма

къеларин

бухӀиларин

хвеларин

тариларин

тириларин

тӀерхъиларин

тӀегъаларин

кӀичӀардиларин

бухъардиларин

Раг|икъот|

1. Ват|ан тун къват|ив ккани

... ц|ун цадахъ босе,

Аск|об лъола гъелъ маян

Дурго ма|гарул росу.

2. Цебе ма|гарулаз больницаялда абулеб бук|араб цар?

3. Авалалда «Р»- лъунани,

Антоним дир рагъ бук|уна.

4. «Т|»- ялдаса байбихъани,

Бук|уна дун сумалда т|ад.

5. Вехъасул т|ил?

6. Нич гъеч|елъуб, ... бук|унаро.

7. Дунялалда къерал лъазе,

Къурулъ ч|арал ч|енк|ераби.

Къижулелъул т|алъел къалел,

Т|ину гъеч|ел гъит|инх|орал.

1	Ш	и	ш	а				
2	А	з	а	р	х	а	н	а
3	Р	е	къ	е	л			
4	Т	у	т					
5	И	р	гъ	а	хъ			
6	Я	х						
7	Б	е	р	а	л			

Шартіиѣб наклонение

- Шартіиѣб наклонениялда ругел глаголаз загьир гьарула, цо хасал ресал, шартіал ругони гурони, лъугьунарел ишал.
- **Масала:** Глухьби гемемерлъани, ги баціца гьурула. (К.)
- Шартіиѣб наклонение лъугьуна хабарияб наклонениялъул глаголиял формабазде тладе – НИ яги – АНИ суффиксалги журан.
- **Масала:** кьолона - кьолона**НИ**

Къокъаб форма

- Шартияб наклонениялъул къокъаб форма лъугъуна глаголалъул араб заманалъул ахиралда бугеб – А-ялъул баклалде И бачлун.

Масала: ахлана – ахлани, вачлана- вачлани.

- Къокъаб форма каламалъуль циклун хлалтизабула.

Пасихго ва гъалат биччачого цале.

1. Хласрат цікікларасе цар щолібани,
цлер гладин, дуниял дир буклинаан.

Цікіклун хиял лъурав ханлъулевани,
Халкъалъул ихтияр дихъе щвелаан. (М.)

2. Чор щун лъукъани, чан, чундул тун, уна.

3. Ниж рахине кколеб борхалъиялде,
Гъоркъан балагъани, бер гунтуларо. (ЦІ.ХІ.)

Кицаби цлале. Маглна баян гъабе.

Гъарудичлони кваналаро, квалквадичлони
буклунаро.

Гъир баклъани, хлама члола, хлос бекани,
гъоко члола.

Гъирида къачлони, къвачлида батуларо.

Гедал течлони, хведал толеб.

Бихьинчи ватани, бихьинчи гладин вукла.

Гемераб къваклани, къвакъан бекула.

**- Шартлияб наклонениялъул глагодал
рате. Кин лъугъун ругелали бице.**

Шартияб наклонениялъул къокъаб форма лъугъинабе

АхІана –

Годана –

ХІалтІана –

Бецлъана –

Гемемерлъана –

ХІалакълъана –

РоцІана –

КъачІана -

Рокъобе хлалтлi

§ 64

Хлалтлi № 2, гъум. 176